

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 88. KOKOUS

aika keskiviikkona 11.10.2023, klo 9.32–14.05
paikka Valkea talo, kokoushuone A2.25 Helsinki

läsnä:

jäsenet	Sanna Paasonen	puheenjohtaja
	Janne Kankkonen	
	Pekka Pasanen	Zoom-yhteys
	Thomas Sandholm	
	Mari Virtanen	varapuheenjohtaja
	Lena Wenman	Zoom-yhteys, paikalla klo 9.50–14.00

sihteerit Maria Andersson-Koski
Leena Savolainen

vieraat Jenny Derghokasian Kuurojen Liitto, Zoom-yhteys

tulkit Cecilia Hanhikoski
Tomas Uusimäki

poissa: Laura Kanto
Elin Westerlund

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.32.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Kokouksen esityslistalle lisättiin yksi aihe kohtaan *6. § Muut asiat*. Muutoin esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Tarkastettiin edellisen kokouksen (87. kokous 12.5.2023) pöytäkirjat sekä suomalaisella viittomakielellä [viitottu kooste](#). Viitottu kooste hyväksyttiin sellaisenaan. Suomen- ja ruotsinkielisen pöytäkirjan kohtaa 5. § *Suomeen muuttaneiden kuurojen kotoutuminen* täydennetään seuraavasti: tuodaan selkeämmin esille lautakunnan huoli niiden kuurojen maahanmuuttajien tilanteesta, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua Kuurojen kansanopiston tarjoamaan opetukseen.

5. § Suomeen muuttaneiden kuurojen kotoutuminen (jatkoa kokouksesta 12.5.2023)

12. toukokuuta pidetyssä lautakunnan kokouksessa päätettiin, että syksyn ensimmäiseen kokoukseen kutsutaan maahanmuuttajien asioista vastuussa olevien valtion virastojen edustajat keskustelemaan kuurojen maahanmuuttajien huomioimisesta kyseisten virastojen palveluissa. Mukaan oli tarkoitus kutsua edustaja myös Kuurojen Liitosta.

Sihteerityön aikataulujen vuoksi vierailua ei pystytty tässä kokouksessa järjestämään.

Päätös 1: Maahanmuuttajien asioista vastuussa olevien valtion virastojen edustajat kutsutaan vierailemaan jompaankumpaan kokoukseen keväällä 2024.

6. § Muut asiat

a) Lautakunnan edesmenneen jäsenen muistaminen.

Lautakunta piti hiljaisen hetken äskettäin edesmenneen Pirkko Johanssonin muistoksi. Hän toimi viittomakielten lautakunnan jäsenenä yhdeksän vuotta, vuosina 2000–2009.

b) Opetushallituksen Viittomakielten ad hoc -asiantuntijatyöryhmän työn eteneminen.

- Helmikuussa 2023 työnsä aloittanut työryhmä on kokoontunut tähän mennessä kolme kertaa. Sen lisäksi työryhmän jäsenistä koostettu, opetusmateriaaliin keskittyvä pienryhmä on kokoontunut kahdesti.
- Keväällä laadittiin ehdotus suomalaisen viittomakielen oppimateriaalin tuottamiseksi. Ehdotuksessa keskitytään pääasiassa oppiaineen *viittomakieli ja kirjallisuus* materiaaleihin.
 - Varhaiskasvatuksessa voidaan käyttää VIKKE-projektin tuottamaa aineistoa.
 - Peruskouluun tuotettaisiin kaksi oppimateriaalikokonaisuutta, joista toinen ala-asteelle ja toinen ylä-asteelle. Luokka-astekohtaisen materiaalin tuottamista ei pidetty järkevänä, koska samanikäisten oppilaiden viittomakielen taito voi vaihdella paljon.

- Oppimisalustan rakentajaksi ja ylläpitäjäksi ehdotetaan Niilo Mäki -instituuttia. Lisäksi voitaisiin hyödyntää uudella tavalla Viittomakielisen kirjaston julkaisualustaa, jos OKM tämän rahoituksellisesti salli (tällä hetkellä Viittomakielinen kirjasto ei saa tuottaa oppimateriaaleja).
- Syyskuun kokouksessa käsiteltävänä olivat:
 - [Varhaiskasvatustilain](#) ja [perusopetuslain](#) päivitystarpeet
 - Opetushallituksen oppaiden [Viittomakieliset oppilaat perusopetuksessa](#) ja [Teckenspråkiga elever i grundskolan](#) päivitystarpeet.
- c) Kotuksen uusi vähemmistökielten foorumi kokoontui 1.9.2023 (ks. Kotuksen uutinen [suomeksi](#), [ruotsiksi](#)). Lautakunnasta osallistuivat Sanna Paasonen, ja Lena Wenman sekä sihteerit Leena Savolainen ja Maria Andersson-Koski. Tapaamisessa olivat edustettuina seuraavat kielet: saamen kielet, romanikieli, karjala sekä suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli. Kukin kieliryhmä esitteli ensin oman kieliryhmänsä tilannetta, minkä jälkeen keskusteltiin siitä, millaista yhteistyötä eri vähemmistökieliryhmät voisivat tehdä, jotta kielipoliittisen ohjelman tavoitteet saavutettaisiin. Esille nostettiin kolme aihepiiriä: etäopetus, kielenhuolto ja oikeusministeriön Joensuun yliopistosta tilaama lainopillinen selvitys perustuslain pykälän 17 (Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin) tulkinnasta ja toteutumisesta.
- d) Vanhoja Hirnin perheen tuottamia viittomavalokuvia on julkaistu lisää: *100 vuotta vanha viittoma-aarre nyt laajemmin esillä Suvi-sanakirjassa* (Kuurojen Liiton uutinen [23.9.2023](#)).

7. § Selkokielityöpajan valmistelut.

Viittomakielten lautakunta järjestää 29.11. työpajan, jonka aiheena on suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen mukauttaminen eri kielenkäyttötilanteissa keskustelukumppanin tarpeiden mukaan. Suunniteltiin työpajan järjestämistä, sen tavoitteita ja kohderyhmää. Koska tätä aihetta käsitellään Suomessa nyt ensimmäistä kertaa laajemmin, oltiin yksimielisiä siinä, että kutsutaan mukaan edustus eri instituutioista ja niin, että osallistujat edustavat mahdollisimman monia eri näkökulmia aiheeseen. Sovittiin myös, että tilaisuus aloitetaan muutamalla lyhyellä, osallistujien pitämällä alustuksella. Esitelmien jälkeen tarjotaan runsaasti aikaa keskustelulle. Sanna Paasonen ja Mari Virtanen vetävät työpajan.

Päätös 1: Päätettiin, että työpajan keskustelut tallennetaan videolle. Tallenteita käytetään viittomakielten lautakunnan muistiinpanoina, ja niitä voisi pyytää myös tutkimuskäyttöön.

8. § Ilmoitusasiat.

- a) Norjan kulttuuri- ja tasa-arvoministeriö on julkaissut raportin Tegnspråk for livet — Forslag til en helhetlig politikk for norsk tegnspråk (vapaa käännös: Viittomakieli elämää varten – Ehdotus norjalaista viittomakieltä koskevaksi kattavaksi politiikaksi), [NOU 2023: 20](#). Raportissa kuvataan norjalaisen viittomakielen kokonaistilanne, ja se sisältää myös toimenpiteitä kielen käytön edistämiseksi. Raportista on tehty yhteenveto myös [norjalaisella viittomakielellä](#).
- b) Janne Kankkonen ja Leena Savolainen osallistuivat [Nordterm-konferenssiin 14.–15.6.2023](#) Tukholmassa. Konferenssissa käsiteltiin myös ruotsalaista viittomakieltä kahden esityksen yhteydessä: Sebastian Embacher (Isof), [Perspektiv från arbete med termlistor på svenskt teckenspråk](#) (vapaa käännös: Näkökulmia ruotsalaisen viittomakielen termilistojen kanssa työskentelyyn) ja Malin Tesfazion (Stockholms universitet), Teckenspråkstolkars flerspråkiga terminologiarbete – med exempel från tolkens vardag (vapaa käännös: Viittomakielentulkkien monikielinen termityö – sisältää myös esimerkkejä tulkin työn arjesta).
- c) Kotuksella on uusi kotoperäisiä vähemmistökieliä tukeva blogi [Uhanalaisten puolella](#). Siinä on 22.9.2023 julkaistu Lotta Jalavan suomenruotsalaista viittomakieltä käsittelevä kirjoitus [Vähemmistöjen vähemmistön kieltä elvyttämässä](#).
- d) Jalava, Lotta. [Kielipolitiikkaa vähemmistökielille](#). *Kielikello* 3/2023.
- e) Kuurojen ja viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessi on saanut valtiolta 900 000 euron rahoituksen, uutinen Kuurojen Liiton verkkosivuilla [25.9.2023](#).
- f) Vammaispalvelulain voimaantulo on siirretty ajankohtaan 1.1.2025, Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote [29.9.2023](#). Tietoa lakiuudistuksesta löytyy [Sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta](#).
- g) Irja Seilola on nimetty opetusneuvoksen toimeen Opetushallituksen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yksikköön.

9. § Seuraava kokous.

Lautakunta pitää lyhyen kokouksen 29.11.2023 ennen työpajaa, jonka se järjestää samana päivänä.

10. § Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.05.

Vakuudeksi

Sanna Paasonen

puheenjohtaja

Leena Savolainen

sihteeri